

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת סוכה, דף י"א

"ייתיב רב יוסף קמיה דרב הונא, ויתיב וקאמר: או שקצצן כשרה, ואמר רב: צריך לנענע. אמר ליה רב הונא: הא שמואל אמרה. אהדרינהו רב יוסף לאפיה ואמר ליה: אטו מי קאמינא לך דלא אמרה שמואל? אמרה רב ואמרה שמואל."

אהדרינהו - החזיר
אטו - האם

א

הסבר: רב יוסף ישב לפני רב הונא אמר הלכה בשם רב. העיר על כך רב הונא ששמואל אמר הלכה זאת. פנה אליו רב יוסף ואמר: האם אמרתי ששמואל לא אמר אותה? גם רב אמר אותה וגם שמואל.

על המפה

שכונת תלפיות בירושלים

תלפיות היא שכונה בדרום מזרח ירושלים. היא הוקמה בשנת 1921 ביוזמתם של יצחק לוי וארתור רופין, ותוכננה מלכתחילה במתווה של עיר מודרנית. השכונה נקראה תלפיות בשל גובהה הרב, וכן משום שרואים ממנה את מגדל דוד, הנזכר בפסוק "כמגדל דוד צווארך בנוי לתלפיות". בתחילה הייתה תלפיות מנותקת מירושלים, נחשבה לאזור ספר וסבלה מהתקפות הערבים והבדואים. לאחר מלחמת ששת הימים חל מהפך במעמדה, הביקוש למגורים בה עלה, ורבים מבתי הישנים נהרסו לטובת בניית בתי דירות חדשים. בין האזורים הידועים שגרו בתלפיות היו אליעזר בן יהודה, יוסף קלוזנר ושי"ר עגנון.

מפת תלפיות וסביבתה
(Wikipedia, תמר הירדני)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם.

תלמוד ישראלי - מפגשים דורות,
מתברים עולמות.

צום ט' באב

דף י"א: נוי מצוה

ישנה מצוה ליטול ארבעה מינים בחג הסוכות. א. אתרוג. ב. לולב. ג. הדס. ד. ערבה. את האתרוג מחזיקים ביד שמאל ואת הלולב, ההדסים והערבות ביד ימין. יש מצוה לאגוד (לקשור) יחד את הלולב, ההדסים והערבות, כי כך יפה ללולב שהוא אגוד עם מינים נוספים. מאחר שיש מצוה ליפות את המצוות ולנאותן, לכן צריך לאגוד את הלולב עם ההדסים והערבות. וכן אמרו בני ישראל בשעה ששרו את "שירת הים" בקריעת ים סוף, "זה א-לי ואנחנו" - את המצוות נקים בצורה נאה, בצורה יפה. לכן, עושים סוכה נאה, ציצית נאה, ומשתדלים לתקוע בשופר נאה. את ספר התורה כותב שופר שיש לו כתב יפה, ואחר כך עוטפים את ספר התורה במעיל יפה.

דף י"ב: ממה מותר לעשות סכך?

בניח שיש לנו בבית מחצלת ופהפיה מעור של בהמה. המותר להניח אותה על הסוכה כמו סכך? התשובה היא לא. מדוע? ישנן שתי הלכות חשובות מאוד לגבי הסכך: **א. הסכך צריך להיות "דבר שגידולו מן הארץ".** כלומר, דבר שגדל וצומח באדמה, כגון, ענפים ועלים. העור של הבהמה אינו גדל באדמה, לכן הוא פסול לשמש כסכך. **ב. הסכך צריך להיות מדבר ש"אינו מקבל טומאה".** כלומר, אי אפשר לסכך בחפץ שאם תיגע בו טומאה הוא יהיה טמא. מה מקבל טומאה? אנשים, מאכלים וכלים, למשל, כוסות וצלחות. מעתה אנו יודעים, כי אי אפשר לשים כסכך אפילו צלחות שעשויות מעץ, מפני שהן מקבלות טומאה.

דף י"ג: סכך עם תמרים

ראובן ידע כי הסכך של הסוכה צריך להיות "דבר שגידולו מן הארץ". כלומר, רק מדברים שגדלים מן האדמה. אבל ראובן רצה לעשות סוכה מיוחדת במינה ואמר לבניו: "יש לנו עץ דקל ענק בחצר, שענפיו גדושים בתמרים ריחניים. הבה ניטול סולם ומסור, נטפס על העץ ונחתוך ענפי דקל עם תמרים, ולנו יהיה הסכך הכי יפה בעיר - סכך עם תמרים". הבעיה היא שסכך כזה פסול. אמנם הדקל והתמרים הם "דבר שגידולו מן הארץ", אך מכיוון שבמאכלים אי אפשר לסכך כי הם מקבלים טומאה - הסכך הזה פסול.

★ | מן ההסטוריה

חתן פרס נובל לספרות - ש"י עגנון

ש"י עגנון נחשב לאחד הסופרים המעולים בעם ישראל, וכבר משנת 1946 החלו מכיריו להמליץ על מועמדותו לפרס נובל לספרות. ספריו של עגנון תורגמו לשוודית, וחווה דעת עליהם נשלחה לאקדמיה השוודית. בסופו של דבר התקבלה ההמלצה, ובשנת 1966 זכה ש"י עגנון בפרס נובל לספרות. בנאומו בטקס דיבר עגנון על חלומו בו הוא עומד ומשורר בבית המקדש לצד אחיו הלויים. דבריו אלה הודפסו על השטרות של 50 ש"ח, שעליהם הופיע דיוקנו.

שמואל יוסף עגנון (אוסף התצלומים הלאומי)

מתפללים

לפניכם אירוע שעור דיון סוער:

אל ביתם של משפחת כהן הגיע יהודה, מדריך תנועת הנוער בן ה-17. הוא ניסה לשכנע אותם לרשום את בתם נעמה בת ה-11 למחנה הקיץ של התנועה, שיתקיים במשך 4 ימים ביער בצפון, בתנאי שדה ומחנה. המדריך אמר שהוא יהיה אחראי על כל המשתתפים. הדבר עורר דיון סוער במשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שעם כל ההבנה לכיף ולחשיבות שיש במחנה קיץ, נעמה עדיין צעירה מדי. יהיה לה קשה מאוד להיות 4 ימים מחוץ לבית בתנאי שדה, וחוף מזה עם כל הכבוד למדריך, הוא עדיין בחור צעיר והם לא ממש סומכים עליו שהוא מסוגל להשגיח על כולם כמו שצריך.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שמחנה קיץ זה דבר שהילדים מחכים לו מאוד והוא אירוע משמעותי, ולכן חשוב שנעמה, גם אם יהיה לה קשה, תשתתף במחנה הזה. הם סומכים על המדריך בן ה-17 שיהיה אחראי ויקפיד על כל מה שצריך.

...ואה
?עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

הכנסת כלה

הכנסת כלה היא המצווה ללוות את החתן והכלה בזמן כניסתם לחופה ולשמח אותם, וכן לסייע בהכנת צורכי החתונה. זוהי מצווה של גמילות חסדים, בעיקר כאשר מדובר בזוג עני שאין להם אפשרות להכין בעצמם את החתונה, והיא נלמדת מהפסוק "ואהבת לרעך כמוך". חכמים שיבחו את מי שמשמח חתן וכלה, רוקד איתם ומשתתף בשמחתם.

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי? להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון בשבילכם! 'התלמוד הישראלי' - סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0
495 חתומת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן בית המקדש ה-2	הלל הזקן	הקמת בית המקדש ה-2	חורבן בית המקדש ה-1	חורבן בית המקדש ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	אפרים ומנשה	בניי במצרים	בריאת העולם

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות בציור?
- 2 באיזה פרס חשוב הדמות הזו זכתה?
- 3 מהו שטר הכסף על השולחן ואיך הוא קשור לדמות?
- 4 מהם השמות המופיעים על הספרים שעל המדף?

לילדים שזכו בפרס נובל לשלום.
לילדים שזכו בפרס נובל לשלום.
לילדים שזכו בפרס נובל לשלום.
לילדים שזכו בפרס נובל לשלום.

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני? | איש

1. אני נמצא וממוקם בשכונת תלפיות בירושלים.
2. סופר ידוע התגורר בי, וכתב בי את רוב ספריו.
3. כיום אני נחשב לאתר לאומי, ויש בי מוזיאון לזכרו של אותו סופר.

לילדים שזכו בפרס נובל לשלום.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260
ה'ת"ש

5258
ה'תרפ"ח

4900
ה'תר"ם

4800
ה'רשי"א

4650
ה'רבי'א

4260
ה'רבי'א

510
ה'רבי'א

2019
שנת סיום הש"ס
ללומי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינה

1969
הרב
אריה לזין

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שוואה

1897
הרצל

1500
העת
החדשה

1492
גירוש ספרד

510
ימי הביניים
תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת סוכה, דפים י"ד - י"ז

דף י"ד: ויעתר יצחק

בפרשת 'תולדות' אומרת התורה, שליצחק אבינו ולרבקה אמו, לא היו ילדים שנים רבות. יצחק ורבקה התפללו לה' מעומק הלב, וה' נענה לתפילותיהם ונולדו התאומים עשו ויעקב. התורה מתארת את תפלתו של יצחק אבינו: **"ויעתר יצחק לה'".** יצחק אבינו העתיר (הפציר, ביקש) לפני ה' שישמע את בקשתו. אמר רבי אלעזר: מדוע התורה כתבה **"ויעתר יצחק"**? הרי ניתן לכתוב גם **"ויתפלל יצחק"**? מפני שהתורה ביקשה ללמד אותנו דבר חשוב ביותר, שתפילת הצדיקים היא כמו **"עתר"**. מהו **"עתר"**? הוא הכלי שבו הופכים ערמה של תבואה בשדה. מכניסים את העתר מתחת לערמה והופכים אותה. מכאן למדנו, שתפילה של הצדיקים יכולה להפוך את המציאות ולשנות דברים לטובה. לכן כתוב **"ויעתר"**, מלשון **"עתר"**.

דף ט"ו: סכך של מוטות מברזל

יש להניח על הסוכה סכך שהוא **"דבר שגידולו מן הארץ"**, כי רק דבר שגדל מן הקרקע כשר לסכך, לכן, ברזל אינו כשר לסכך, שהרי אינו גדל בארץ. סוכה שיש בה סכך שחלקו עשוי מסכך כשר וחלקו מסכך פסול, למעמים כשרה הסוכה ולמעמים פסולה. אם יש יותר סכך כשר מסכך פסול - הסוכה כשרה. אם יש יותר סכך פסול מסכך כשר - הסוכה פסולה. ואם יש בדיוק חצי חצי - חצי סכך כשר וחצי סכך פסול? בשאלה זו נחלקו האמוראים. רב פפא אומר שגם סוכה זו כשרה. אך רב הונא, בנו של רבי יהושע, אומר שסוכה זו פסולה.

דף ט"ז: סוכה בתוך ערמת חציר

מעשה בילד בשם נתנאל שהתגורר בכפר ואביו הרשה לו לבנות לעצמו סוכה קטנה לחג הסוכות. יצא נתנאל אל הרפת והבחין כי יש בה ערמה גדולה של חציר. נתנאל ילד חכם היה, והחליט, הנה, רק אעבוד קצת וכבר תהיה לי סוכה למופת. נטל נתנאל קלשון והחל לחפור בתוך ערמת החציר. חפר וחפר, עד שנהייתה מחילה בתוך החציר. ממש סוכה. גם קירות וגם סכך, והכל כשר, כי החציר גדל בקרקע והוא סכך מצוין. האם הסוכה כשרה? הגמרא אומרת שלא. מדוע? מפני שאת הסכך של הסוכה צריך להניח כדי שהוא יעשה צל מן השמש. עכשיו הבנה נברר: מדוע הניחו את ערמת החציר ברפת? כדי שיאכלו ממנה הפרות, בכלל לא בשביל צל. נתנאל הפיקח חפר בתוכה וכן הערמה נהיתה סכך. אך סכך כזה שלא הונח לשם צל, אינו סכך כשר.

דף י"ז: דופן עקומה

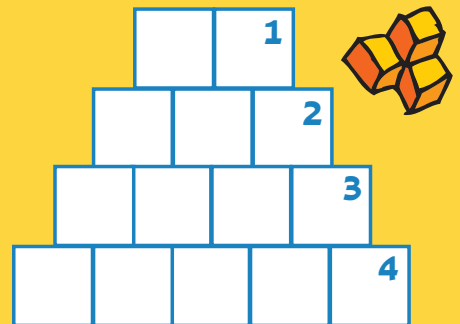
המשנה אומרת, שהסכך של הסוכה צריך להגיע עד הדופן של הסוכה. אם יש ארץ בין הסכך לבין הדופן - הסוכה פסולה. למשל, מי שיש לו סוכה גדולה אבל את הסכך הוא הניח רק באמצע הסוכה, ויש רוח של שלושה טפחים (בערך 30 ס"מ) בין הסכך לבין הדפנות - הסוכה פסולה. אבל, יש מקרה מיוחד שבו הסוכה כשרה, אפילו שהסכך אינו מגיע עד הדופן. אם מסביב לסוכה, במקום שבו אין סכך כשר, יש תקרה רגילה - למשל, אדם פרק את התקרה באמצע החדר והניח סכך, אך התקרה מסביב לחדר נשארה, במקרה כזה הסוכה כשרה, בגלל ההלכה של **"דופן עקומה"**. הלכה זו קובעת, שאם הסכך אינו רחוק יותר מארבע אמות מהדפנות, מסתכלים על הדפנות של הסוכה, כאילו שהם מתעקמים עד הסכך ומגיעים אליו.

דבר תורה

בתחילת הפרשה מבקש ומתחנן משה לזכות לעבור ולראות את ארץ ישראל, לאחר שנענש שלא להיכנס אליה. אפילו משה רבנו, גדול שבגדולים, עומד חסר אונים אל מול אכזבה ואי מימוש של רצון וחלום גדול שלו: הכניסה לארץ המובטחת. כש**משה נתקל בחיסרון הוא פונה באופן ישיר אל התפילה: "ואתחנן אל ה'".** טבעו של העולם הוא שאין אדם שאין לו חיסרון או קושי. הניסיון הגדול הוא לראות בחסרונות **הזדמנות** - פתח ודלת להוביל אותנו לתפילה, לקרבה ולבקשת אלוקים. על פי זה מובן מדוע עונשו של הנחש היה כזה שמבוקשו ימצא בכל פינה שהוא ירצה. שכן בלי חוסר כלל לא יעלה בקרבו הצורך להתפלל ולהתחנן, ובצורה זו הוא יישאר מנותק מקרבת אלוקים.

חידת פירמאידה

1. אחד השבטים
2. חברת אוטובוסים
3. החיבור של ארבעת המינים
4. סיפורים בתלמוד שאינם הלכות

(עזרתי, אהבתי, אהבתי, אהבתי)

שאלות השבוע

1. מה לומדים משירת הים על מצוות סוכה?
2. האם מותר לעשות סכך משקיות ניילון?
3. באיזה מקרה סכך מחציר לא יהיה כשר?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00. למייל talmudhagala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

